

E / B / R

**POVZETKI V
SLOVENSKEM JEZIKU**

THE REFINEMENT AND VALIDATION OF THE SOCIAL RESPONSE SCALE: THE CASE OF MULTINATIONAL CORPORATIONS OPERATING IN TUNISIA

IZPOPOLNITEV IN POTRDITEV LESTVICE DRUŽBENE ODGOVORNOSTI: PRIMER MULTINACIONALNIH PODJETIJ S SEDEŽEM V TUNIZIJI

RIM GHEZAL, ROMDHANE KHEMAKHEM

POVZETEK: *Izpolnjevanje pričakovanj več interesnih skupin in v nekaterih primerih tudi njihovih problemov je največji izziv s katerim se soočajo podjetja. Aktivnosti družbene odgovornosti podjetij kljub temu izzivu doslej niso bile ustrezno dokumentirane v empirični literaturi in so pritegnile relativno malo pozornosti raziskovalcev tega področja (npr de la Cruz Deniz-Deniz, 1999; de la Cruz Deniz-Deniz & Garcia-Falcon, 2002). Eden glavnih vzrokov takšnega stanja je tesno povezan z neobstojem lestvice merjenja aktivnosti družbene odgovornosti med podjetji. Glede na to vrzel v literaturi družbene odgovornosti je glavni cilj študije izboljšati in potrditi psihometrične lastnosti lestvice družbene odgovornosti in ustvariti različico pomanjšano navzdol za podjetja, zlasti za multinacionalne družbe. Prirejena lestvica temelji na predhodni literaturi in je bila testirana na vzorcu 251 hčerinskih družb, ki delujejo v Tuniziji. Lestvica ima štiri dimenzije, v kvantitativni analizi se poudarja visoko zanesljivost in zadovoljstvo, raziskovalni prispevek pa temelji na izsledkih študije. Omejitve so tudi predstavljene in obravnavane skupaj s predlogi za nadaljnje raziskave.*

Ključne besede: *multinacionalne družbe, interesne skupine, družbena odgovornost, družbena vprašanja, stakeholders, lestvice*

INCORPORATION OF SUSTAINABILITY INTO LEADERSHIP DEVELOPMENT

VKLJUČEVANJE TRAJNOSTI V RAZVOJ VODENJA

JUDITA PETERLIN

POVZETEK: *Namen tega prispevka je raziskati implikacije vključevanja trajnosti za razvojne aktivnosti vodenja. Opredeljene so komponente trajnostnega razvoja vodenja, vključno s skrbjo za posameznikovo, organizacijsko, družbeno in okoljsko dobrobit. Prav tako članek ponazarja, kako vključitev vrednote trajnosti določa razvoj vodenja. Ta študija*

nadgradi obstoječe teorije trajnostnega razvoja vodenja z upoštevanjem procesa, ki prikazuje, kako trajnost vpliva na razvoj vodenja prek vključitve širšega spektra vpliva vodenja. Raziskava je novost, saj pomeni alternativo večini predhodnih študij, ki se osredotočajo na bolj omejen vpliv vodje, medtem ko dotična raziskava predlaga trajnostni razvoj vodenja, temelječega na simbiotičnem/simbiotskim kapitalu.

Ključne besede: trajnostno vodenje, razvoj vodenja, vizija, študija primera

METACOGNITIVE AND MOTIVATIONAL CULTURAL INTELLIGENCE: SUPERPOWERS FOR CREATIVITY IN A CULTURALLY DIVERSE ENVIRONMENT

METAKOGNITIVNA IN MOTIVACIJSKA KULTURNA INTELIGENTNOST: SUPER MOČI ZA USTVARJALNOST V KULTURNO RAZNOLIKEM OKOLJU

SABINA BOGILOVIĆ, MIHA ŠKERLAVAJ

POVZETEK: Zaposleni, ki so visoko motivirani za medkulturno sodelovanje (motivacijska kulturna inteligentnost) in lahko prilagodijo svoje mišljenje o medkulturnih razlikah (metakognitivna kulturna inteligentnost), so bolj ustvarjalni v kulturno raznolikem okolju. Na podlagi teorije socialne kategorizacije meniva, da metakognitivna in motivacijska kulturni inteligentnosti lahko zmanjšata negativne vidike procesa socialne kategorizacije ter tako spodbudita posameznikovo ustvarjalnost v kulturno raznolikem okolju. Kvantitativna analiza 787 zaposlenih v 20 srednje velikih večkulturnih organizacijah v jadranski regiji je pokazala, da sta metakognitivna in motivacijska kulturni inteligentnosti pozitivno povezani s posameznikovo ustvarjalnostjo. V prispevku podrobneje razpravlja o pomenu raziskave za prakso in predlagava nadaljnje raziskave.

Ključne besede: kreativnost, metakognitivna kulturna inteligenca, motivacijske kulturna inteligenca, kulturna raznolikost

THE ABILITY–MOTIVATION–OPPORTUNITY FRAMEWORK FOR TEAM INNOVATION: EFFICACY BELIEFS, PROACTIVE PERSONALITIES, SUPPORTIVE SUPERVISION AND TEAM INNOVATION

SPOSOBNOST-MOTIVACIJA-PRILOŽNOST ZA TIMSKE INOVACIJE: KOLEKTIVNA UČINKOVITOST, PROAKTIVNA OSEBNOST, PODPORA VODSTVA IN TIMSKE INOVACIJE

JANA KRAPEŽ TROŠT, MIHA ŠKERLAVAJ, JOHANNA ANZENGRUBER

POVZETEK: Prispevek temelji na teoriji sposobnosti, motivaciji in priložnosti ter raziskuje prepletanje proaktivne osebnosti članov tima (sposobnosti), kolektivne učinkovitosti (motivacija) in podpore vodstva (priložnosti) ter njihov vpliv na timsko inoviranje. Večnivojska študija je preučevala 249 zaposlenih, ki so bili razdeljeni v 64 timov znotraj nemškega in treh slovenskih visokotehnoloških podjetij. Rezultati študije so pokazali, da je bila kolektivna učinkovitost pozitivno povezana s timskim inoviranjem. Učinek kolektivne učinkovitosti na timske inovacije je bil šibkejši pri moderaciji višjih nivojev podpore vodstva in proaktivnosti. Nadalje ugotavljamo, da v primerih ko so timi zaznali nižje stopnje kolektivne učinkovitosti, sta bila timska proaktivnost in podpora vodstva bolj pomembna za doseganje timskih inovacij, kot so bili, ko so timi zaznali nižje stopnje motivacije. Razpravljamo tudi o teoretičnih in praktičnih posledicah.

Ključne besede: timske inovacije, team innovation, teorija sposobnost-motivacija-priložnost, kolektivna učinkovitost

THE DRIVERS OF SUCCESS IN BUSINESS MODEL TRANSFORMATION

DEJAVNIKI USPEHA PREOBLIKOVANJA POSLOVNEGA MODELA

NENAD SAVIČ, IRENA OGRAJENŠEK, ADRIANA REJC BUHOVAC

POVZETEK: Obstoječa raziskovalna literatura o poslovnih modelih je še vedno nepopolna glede dejavnikov njihovega uspešnega preoblikovanja. Prispevek raziskuje to vprašanje z uporabo študije primera v kombinaciji z uporabo utemeljene teorije na srednje velikem, visokotehnološkem in globalno usmerjenem podjetju. Na podlagi obiskov na lokaciji podjetja, intervjujev in analize podatkov sekundarnega izvora, študija opredeljuje šest

splošnih dejavnikov uspešnega preoblikovanja poslovnega modela: transformacijsko vodenje, raziskovalno podprto odločanje, usmerjenost v kupce in industrijo, vsebinsko usmerjena komunikacija, samoiniciativni sodelavci ter postopna strategija ločevanja. Novi dejavniki dopolnjujejo naše obstoječe znanje o tem, kako poteka uspešno preoblikovanje poslovnega modela in kateri so ti dejavniki, medtem ko lahko obsežna razprava o njihovih vplivih pomaga menedžerjem bolj učinkovito izvajati preoblikovanje poslovnih modelov.

Ključne besede: *poslovni model, preoblikovanje, sprememba, strateška partnerstva, dejavniki*

E / B / R

**POVZETKI V
SLOVENSKEM JEZIKU**

DIGITAL PIRACY AMONG ADULTS IN SLOVENIA: AN APPLICATION OF THE THEORY OF INTERPERSONAL BEHAVIOR

DIGITALNO PIRATSTVO PRI ODRASLIH UPORABNIKIHI INTERNETA V SLOVENIJI: UPORABA TEORIJE MEDOSEBNEGA VEDENJA

MATEJA KOS KOKLIČ

POVZETEK: Namen študije je nasloviti pojav digitalnega piratstva s pomočjo uporabe teorije medosebnega vedenja (TIB) in preveriti model na vzorcu odraslih uporabnikov interneta. Izhajajoč iz osnovne predpostavke TIB, predlagamo, da na posameznikovo namero po piratstvu vplivajo zaznane posledice (koristi in tveganje), čustva in dovzetnost za norme. Nadalje predpostavljamo, da namera po piratstvu skupaj s subjektivnim znanjem vpliva na dejansko piratsko vedenje. Na podlagi anketnih podatkov, zbranih v Sloveniji, pokažemo, da namera po piratstvu in subjektivno znanje vplivata na piratsko vedenje, medtem ko zaznane pozitivne posledice, čustva in dovzetnost za norme značilno oblikujejo posameznikovo namero po piratstvu.

Ključne besede: digitalno piratstvo, odrasli, Slovenija, teorija medosebnega vedenja

APPROACH TOWARDS BPM ADOPTION UNDER HIERARCHY-MARKET CULTURE: A CASE STUDY

PRISTOP K PRIVZEMANJU MANAGEMENTA POSLOVNIH PROCESOV PRI HIERARHIČNI TRŽNI KULTURI: ŠTUDIJA PRIMERA

BRINA BUH, MOJCA INDIHAR ŠTEMBERGER

POVZETEK: Organizacijska kultura vpliva na uspešnost privzemanja managementa poslovnih procesov (MPP). Ker je spreminjanje organizacijske kulture zelo zahtevno, bi morale organizacije prilagoditi svoj pristop k privzemanju MPP, da bi bil v skladu z obstoječo organizacijsko kulturo. Namen tega članka je ugotoviti, kateri pristop k privzemanju MPP bi bil primeren v organizaciji s kombinacijo hierarhične in tržne kulture. S tem namenom je bila izvedena študija primera v večjem zavarovalniškem podjetju v Jugovzhodni Evropi. Ugotovitve kažejo, da so formalen in dobro organiziran pristop ter poudarjanje prednosti MPP prispevali k uspešnemu privzemanju MPP v preučevani organizaciji s Hierarhično-Tržno kulturo.

Ključne besede: management poslovnih procesov, organizacijska kultura, Hierarhično-Tržna kultura, pristop k privzemanju MPP, uspešnost, študija primera

EXPANDING THE MODEL OF ORGANIZATIONAL LEARNING: SCOPE, CONTINGENCIES, AND DYNAMICS

ŠIRITEV MODELA ORGANIZACIJSKEGA UČENJA: OBSEG, KONTINGENČNOST IN DINAMIČNOST

BARBARA GRAH, VLADO DIMOVSKI, CHARLES C. SNOW, JUDITA PETERLIN

POVZETEK: *S člankom želimo poglobiti razumevanje konstrukta organizacijskega učenja preko (a) vključitve obstoječih modelov organizacijskega učenja v celovit model ter (b) širitvijo modela z vključitvijo med-organizacijskega učenja, dodanimi ključnimi kontingenčnimi faktorji na podlagi naraščajoče literature o nevrovođenju ter vključitvijo procesne dimenzije, ki odraža dejstvo, da je organizacijsko učenje kontinuiran in dinamičen proces. Predlagani razširjeni model organizacijskega učenja zajema štiri ravni, na katerih se pojavlja organizacijsko učenje: individualno, timsko, organizacijsko in med-organizacijsko. Splošna veljavnost modela je ilustrirana z aplikacijo le-tega na dveh primerih na znanju temelječih slovenskih podjetij. Podane so tudi implikacije za teorijo in prakso.*

Ključne besede: *organizacijsko učenje, model organizacijskega učenja, med-organizacijsko učenje, nevrovođenje*

THE COSTS OF TRAFFIC ACCIDENTS DUE TO THE HETEROGENIZATION OF TRAFFIC FLOWS ON SLOVENIAN MOTORWAYS

STROŠKI PROMETNIH NESREČ ZARADI HETEROGENIZACIJE PROMETNIH TOKOV NA SLOVENSКИH AVTOCESTAH

MARINA ZANNE, ALEŠ GROZNIK, ELEN TWRDY

POVZETEK: *Evolucija tovornih prometnih tokov povzroča heterogenizacijo prometnih tokov na avtocestah, zato je bil naš cilj raziskati vpliv spreminjajoče se strukture prometnih tokov na slovenskih avtocestah na prometno varnost ter te spremembe stroškovno opredeliti. V članku smo izračunali stroške prometnih nesreč, ki so jih povzročila tovorna vozila ter stroške nesreč, ki vključujejo tovorna vozila. Izdelali smo tudi dve funkciji varnostne učinkovitosti, ki nam omogočajo napoved števila prometnih nesreč na slovenskih avtocestah. Število prometnih nesreč, kakor tudi delež prometnih nesreč, v katerih so na avtocesti udeležena tovorna vozila, narašča, narašča pa tudi obseg prometnega dela, ki ga na teh cestah opravijo tovorna vozila, zato lahko pričakujemo rast stroškov tovrstnih prometnih nesreč.*

Ključne besede: *avtoceste, struktura prometnih tokov, tovorna vozila, prometna varnost, zunanji stroški prometnih nesreč, funkcija varnostne učinkovitosti*

THIS IS NOT AMERICA: THE IMPACT OF THE NEW EU AUDIT REGULATION IN SLOVENIA

TO NI AMERIKA: VPLIV NOVE REVIZIJSKE UREDBE EU V SLOVENIJI

METKA DUHOVNIK

POVZETEK: Članek predstavlja težave, ki se lahko pojavijo zaradi nove revizijske zakonodaje EU v majhni evropski državi s skromnim številom organizacij v javnem interesu in šibko tržno konkurenco. V tem okviru je potrebno posvetiti posebno pozornost učinkom razširjenih zahtev za revidiranje organizacij v javnem interesu, javnemu nadzoru nad revizijsko stroko in uveljavljanju mednarodnih revizijskih standardov. Avtorica opozarja na tista področja, kjer bi lahko Evropska komisija z dopolnjevanjem to zakonodajo uravnotežila tako, da bo primerna ne glede na velikost države in na razvitost njenih kapitalskih trgov.

Ključne besede: *revizija, EU reforma, Slovenija, organizacije v javnem interesu, mednarodni revizijski standardi.*

E / B / R

**POVZETKI V
SLOVENSKEM JEZIKU**

EARLY-TRANSITION OUTPUT DECLINE REVISITED PADEC REALNEGA PROIZVODA V ZGODNJI TRANZICIJI

ČRT KOSTEVC, SAŠO POLANEC

POVZETEK: V prispevku ponovno analiziramo padec realnega proizvoda, ki smo mu bili priča v zgodnji tranziciji iz centralno-palnskih v tržna gospodarstva. Predlagamo alternativno razlago padca proizvoda, ki je še posebej relevantna za države Srednje in Vzhodne Evrope. V ta namen v prvem delu članka razvijemo enostaven dinamičen model splošnega ravnotežja, ki bazira na delu Gomulke in Lanea (2001). Poseben poudarek je posvečen učinkom cenovne liberalizacije kot povoda za prilagoditev agregatnega proizvoda, ki je modelsko interpretirana kot odprava distorzijskih davkov. V prispevku pokažemo, da je cenovna liberalizacija v interakciji s heterogenimi stroški prilagoditve in nadomestili za brezposlenost pripeljala do padca agregatne proizvodnje hkrati pa pospešila dohodkovno neenakost. Dasiravno so te značilnosti konsistentne z dejansko gospodarsko dinamiko v državah srednje in vzhodne Evrope, pa model ne predvideva padca proizvodnje v vseh sektorjih. Namesto tega sektorji, ki so bili sprva obdavčeni celo dosežejo rast proizvoda. V drugem delu članka tako analiziramo alternativen model s samo enim sektorjem in dvema vrstama delovne sile in distorzijami na trgu delovne sile v obliki plačne kompresije v času socializma. V tem primeru je sprožilec mobilnosti delain posledičnega padca proizvoda plačna liberalizacija. Pod predpostavko heterogenosti dela glede stroškov prilagajanja in nadomestil za brezposlenost model dobro pojasnjuje padec agregatnega proizvoda vseh industrijskih panog.

Ključne besede: padec realnega proizvoda, liberalizacija cen, stroški prilagoditve, nadomestila za brezposlenost

EXPLORATORY INNOVATION, EXPLOITATIVE INNOVATION AND INNOVATION PERFORMANCE: THE MODERATING ROLE OF ALLIANCE PARTNER DIVERSITY RAZISKOVALNE INOVACIJE, UPORABNE INOVACIJE IN UČINKOVITOST INOVACIJ: VLOGA MODERIRANJA POVEZANIH RAZNOLIKIH PARTNERJEV

MLADENKA POPADIĆ, DANIJEL PUČKO, MATEJ ČERNE

POVZETEK: Nanašajoč se na različne ugotovitve v literaturi ločimo dve različni vrsti inovacij, uporabne in raziskovalni inovacije, in preučevanje njihovih odnosov z rezultati na področju inovacij. Organizacijska ambigibilnost z zmožnostjo podjetja, da hkrati opravlja tako raziskovalne kot uporabne inovacije je bila izpostavljena kot bolj pomembna za trajnostno

konkurenčno prednost podjetij. Z uporabo mikro podatkov o inovacijah iz 12 držav smo pokazali, da hkratno opravljane raziskovalnih in uporabnih inovacij ovira inovacijsko uspešnost podjetij. Poleg tega smo predlagali, da bi sodelovanje podjetij "z različnimi vrstami partnerjev (dobavitelji, kupci, konkurenti, raziskovalne institucije in univerze) imelo drugačen vpliv na raziskovalno in uporabno inovacijsko uspešnost podjetij. Naša raziskava je tudi pokazala, da je, sodelovanje različnih partnerjev koristno za nasprotujoče pritiske po raziskovalnih in uporabnih inovacijah.

Ključne besede: raziskovalne inovacije, uporabne inovacije, inovacijska uspešnost

OPTIMAL INVENTORY CONTROL WITH ADVANCE SUPPLY INFORMATION

OPTIMIZACIJA URAVNAVANJA ZALOG Z INFORMACIJO O PRIHODNJI RAZPOLOŽLJIVOSTI OSKRBE

MARKO JAKŠIČ

POVZETEK: Številne raziskave kažejo, da je deljenje informacij med podjetji eden ključnih pogojev za uspešno delovanje oskrbne verige. V članku preučujeva periodičen sistem uravnavanja zalog trgovca, ki je soočen s stohastičnim povpraševanjem in stohastično omejeno zmogljivostjo oskrbe s strani proizvajalca. Posledica omejene oskrbe je, da trgovci ni seznanjen z razpoložljivostjo oskrbe in da naročila praviloma niso izpolnjena v celoti. Proizvajalec je s trgovcem pripravljen deliti informacijo o prihodnji razpoložljivosti oskrbe (angl. Advance Supply Information, ASI) in s tem o dejanski velikosti dobave trgovcu. ASI postane na voljo po tem, ko trgovec odda naročilo proizvajalcu in preden je naročilo dobavljeno. Trgovec na podlagi informacije o dobavi zniža negotovost oskrbe in izboljša politiko uravnavanja zalog. Za primer uravnavanja zalog s pomočjo ASI razvija stohastičen model uravnavanja zalog in pokaže, da je optimalna politika uravnavanja zalog tipa naročanja do ciljne zaloge, ki je funkcija ASI. Ker je optimalna politika relativno kompleksna, pridobiva dodatne vpoglede na podlagi analize poenostavljene miopične politike uravnavanja zalog. S pomočjo numerične analize določiva vpliv posameznih sistemskih parametrov na vrednost ASI in s tem pokaže, da je ta močno odvisna od relativno kompleksne interakcije med parametri. Pokaže tudi, da večino vrednosti ASI ustvarimo, ko je trgovcu na voljo skoraj popolna informacija o razpoložljivosti oskrbe.

Ključne besede: operacijske raziskave, zaloge, stohastični modeli, stohastična oskrba, vrednost informacij

INTERACTION BETWEEN TOTAL COST AND FILL RATE: A CASE STUDY

INTERAKCIJA MED CELOTNIMI STROŠKI IN NIVOJEM STORITEV: ŠTUDIJA PRIMERA

LILJANA FERBAR TRATAR

POVZETEK: Napovedovanje povpraševanja igra pomembno vlogo pri učinkovitem upravljanju dobavne verige, kot so npr. celotni stroški in nivo storitev. Ker pogosto potrebujemo napovedi za veliko število proizvodov, morajo biti uporabljene metode napovedovanja hitre, fleksibilne ter uporabniku prijazne. V članku pokažemo, da stroški dobavne verige niso optimalni, če metode napovedovanja in modele uravnavanja zalog obravnavamo ločeno. V nadaljevanju analiziramo učinkovitost optimizacije skupnega procesa napovedovanja povpraševanja in uravnavanja zalog ter raziščemo vpliv različnih penalov neizpolnjenega povpraševanja na celotne stroške in nivo storitev dobavne verige. S pomočjo rezultatov, dobljenih za 1.428 realnih časovnih vrst iz M3-Competition, pokažemo, da lahko z uporabo skupnega procesa uravnavanja zalog in napovedovanja povpraševanja z modificirano Holt-Wintersovo metodo bistveno zmanjšamo celotne stroške dobavne verige in hkrati povečamo nivo storitev.

Ključne besede: napovedovanje, zaloge, nivo storitev, Holt-Wintersova metoda, optimizacija, M3-Competition

BUILDING A KNOWLEDGE ECONOMY: ARE HUNGARY'S EDUCATIONAL REFORMS THE RIGHT APPROACH?

IZGRADNJA EKONOMIJE ZNANJA: ALI JE MADŽARSKI PRISTOP K REFORMAM IZOBRAŽEVANJA USTREZEN?

JÖRG DÖTSCH

POVZETEK: Tehnologija in globalna povezljivost vodijo v pospešeno dinamiko svetovnega gospodarstva. Ena od osnovnih gonilnih sil je večji pomen nematerialnih sredstev. To je izčrpno obravnavano v skladu s ključnimi besedami kot so "ekonomija znanja" ali povečanje "intenzivnosti znanja". Članek obravnava primernost najnovejših reform madžarskega visokega šolstva v ozadju sodobne ekonomije znanja. Osredotoča se na visokošolsko izobraževanje in predstavlja pogoje, cilje in institucionalne okvirje za "dvojni pristop". Na kratko obravnava trenutno stanje na Madžarskem na področju ključnih vidikov njene konkurenčnosti in povzema dejanske politike kritično.

Ključne besede: konkurenčnost, ekonomije znanja, ekonomsko izobraževanje, dvojna študija, poklicno izobraževanje in usposabljanje
